

Uppreistur teirra privilegeraðu

Verða pisurnar til tjöldur ella grippar?

Eingin skal siga næmingarnar í Hoydølum ringar fyrri, at teir krevja sín sjálvsagða rætt.

Hetta bræv var tí heldur ikki ætlað til at klikkja tey ungu fyrri tær atfinningar, sum tey hava ført fram móti myndugleikunum, tí mangt týður uppá, at myndugleikarnir hava verið heldur óhepnir í hesum máli. Tað er ótrúligt, at ikki okkurt kundi verið gjørt, so øll fingi sitt prógv — eisini tey bæði, sum demonstreraðu við hitt grøna borðið. Tað má eisini kunna gerast nakað longu nú, so hesi bæði fáa prógv, sjálvt um tey talaðu eitt mál, sum próvdómarin ikki skilti. Næmingar í Hoydølum hava sagt mær, at eksaminatiónin varð tikin uppá band. Um hetta er rætt, má tað bera til at geva teimum báðum prógv, tí tað má als ikki koma fyrri í Føroyum, ella í øðrum landi, at ein næmingur dumpar fyrri at tala sitt móðurmál.

Tey ungu í Hoydølum eru á mangan hátt ein privilegeraður bólkur. Tey eru av samfelagnum at kalla útvald til at fáa tey góðu og væl løntu stovrini. Uppreistur teirra er tí uppreistur teirra privilegeraðu, og tað er hesin veruleiki, sum fær meg at hugsa um allan tann mikla fagnaða, sum fellur pisunum í lut ein slíkan dag.

Ein kann ikki lata vera við at spyrja, hvi so nógv verður gjørt burtur úr einum prógvi mótvægis øllum øðrum prógvum, sum verða tikin í Føroyum. Øll kenna mannagongdina: Studenturin fær eina fina hvíta hógvu á hovdið, og síðan verða øll fagnað á almennum fundi í víðalundini. Fyrr í tíðini sang Havnar sangfelag entá «Stjunga om studentens lyckliga dage», og arbeðararnir í kórinum mistu ein lønandi yvirtíma fyrri at luttaka í tí almenna fagnaðinum.

I ár var tað Petur Martin Rasmussen — «ein hálgamall bygðaprestur», sum hann sjálvur tók til (hann sá nú ikki út, sum hann meinti tað), ið fagnaði pisunum vegna tað ómetliga fina felagið «Collegium Academicum Faeroense».

Ein uttanfyrirstandandi, sum ongantið var so heppin at fáa hógvuna — enn minni eitt realprógv, má undrandi spyrja, hvat hetta er fyrri ein sjónleikur. Hvi verður einki líknandi gjørt burtur úr lærlingum, navigatørum, sjúkrasysturum ella lærarum?

Tað at verða studentur — at gerast akademikari, má vera nakað heilt serligt. Nakað stórt og fint. Tað kundi tí onkuntið verið stuttligt at fingið at vita, hvat hetta prógvið inniheldur (næmingurin, sum hevði orðið, týktist ikki at hava nógv virðing fyrri prógvinum, men læt seg tó kortini fagna av mannamógvuni).

Eg kom burtur frá spurninginum um endamálið við hesum sjónleiki í víðalundini. Man endamálið heilt einfalt vera, at fólk ið ongantið skal gloyma respektina fyrri landsins akademikarum? Er hetta

ein krampakend roynd hjá teimum føroysku akademikarunum at taka tann toluliga óspilta unddómin til inntøku fyrri seg og sín ideal (ella tvørrandi ideal)?

Idealini hava eitt týðandi plás: millum frasarurnar ein sovornan dag. Idealini hava ongantið skortað hjá føroyskum studentum, hvørki í Hoydølum ella í Keypmannahavn. Men hvar eru tey, tá teir koma heim? Hvussu hava teir borið seg at í samfelagnum eftir prógv?

Jú higartil hava at kalla allir selt dýrgoldnu vitan sína til kapitalin. Hvønn dag gera teir sitt til, at eyðræningin av fjøldini kann gerast meira effektiv, meira vitterfavnandi og náðileys.

Og ikki nógmikið við tí. Akademikararnir, hvørs útbúgving vit hava galdið frá barnaárum til hitt endaliga og síðsta grøna borðið, fara sjálvir upp í dansin — gerast partsreiðarar, kapitalistar, samstundis, sum teir eru landsins størstu lønmóttakarar. Aftur her gjalda teir føroysku arbeðararnir gildið.

Málstriðið í Hoydølum ...

framhald frá 1. síðu

tjóðveldisflokkinum, at í Føroyum tala vit føroyskt, eisini til próvtøkur. Frammanundan kann hann ikki hava hildið, at tað var natúrligt, tí annars hevði hann væl haft loyst spurningin, tey fyra árin, hann var landsstýrismaður.

Tað triðja, sum eg havi hug at viðgera, er seinasta hósðagsprátið í Dimmalætting. Eg havi lagt til merkis, at hvørja ferð nakar ger ella sigur nakað, sum stríðir imóti meiningunum hjá blaðstjóranum, so minnir annaðhvørt ein oddagrein ella eitt hósðagsprát Føroya fólk á, at av tí at vit liva í einum demokratiskum vesturlandskum samfelag, ber tað til hjá ótanganum at siga ella gera hvat hann vil, uttan at verða sendur til Sibiri. Men tað orðalagið, sum blaðið vanliga hevur til slíkar «óanstandigir persónar», hevur mangan fingið meg til at ivast í, hvussu stórt talufrælsi, vit høvdu haft, um blaðstjórin á Dimmalætting ráddi fyrri borgum. Seinasta hósðagsprátið var eitt demí um hetta. Her verður ynskið um at tala føroyskt gjørt til kommunistiska infiltratión, men ikki bert tað. Blaðstjórin roynir eisini at fáa lesararnar at trúgva, at hesi bæði, sum ikki fingi «vanligt» studentsprógv, veruliga ikki vóru fór fyrri at taka hetta prógv. Eg havi spurt á skúlanum, um hetta er so, men svarið er eitt heilt annað. Hetta eru tveir sera dugnaligir næmingar, og karakterurin, sum í hvussu so er annar av teimum fekk í donskum stili, er ikki niðanfyrri tað, sum eg haldi sein-

Ja, nú gjordist eg kanska nakað bersøgin, góðu pisur, á hesum stóra degi tykkara, nú tit eru stódd «i livsins mai hinum spretandi tíma», sum Janus tók til. Og sjálvandi skal ein ikki leggja ein heilan sosialan bólk fyrri hatur. Nógvir akademikarar eru samfelagssinnaðir menn, ið halda seg ov góðar til at luttaka í tí vanligu jagstranini eftir fidusum.

Eyðræning er bert ein natúrligur partur av tí kapitalistiska samfelagnum, og eingin fer at geva akademikarunum skyldina fyrri at hava uppfundið hana. Men ikki skerst burt, at eyðræning, sosial og búskaparlig kúgan í so stórt mál, sum vit eru vitni til ikki bert í Føroyum, men um allan vestur-

heim, hevði ikki verið møgulig uttan góða hjálp frá vælskúlaðum monnum. Tað er upplagt at spyrja, hvat føroyskir akademikarar til dagin í dag hava gjørt fyrri at broyta hesi viðurskiifti.

Her nýtist einki svar!

Men eg skal einki forsørja — kanska eru vit nú komin til tey liðini av pisum, sum fara at gera nakað við alt hetta. Okkurt kundi borið á tað borðið.

Tann stóri spurningurin er hvussu pisurnar siggja út, tá tær einaferð koma aftur — um tær eru tjöldur ella grippar. Men hetta siggja vit jú ikki, fyrr enn tær eru floygdar.

arbeiðari

Óli í Áarstovu

Ongin yvirlysing um tað, at eg hvønn dag noyðist at lesa fjúrtanda á hálv íslenskum.

— o —

I der nede er paa afgrunden rand, segði ein av monnum, sum flutti røðu fyrri Poul Hartling.

— o —

Tingmenn halda summarfri og summi vilja halda, at tað er tað einasta, sum teir halda.

— o —

I danska fólkatinginum hevur nú aftur verið mikil uppreistur um ein politikkar, ið meinti tað, hann segði.

— o —

In Cairo Nixon saw Sadat. At home he only looks sad at.

— o —

Hoyrt í Klaksvík í gjár: Tú, hvi liggja bæði sjóverjuskipini her?

Tað voyt eg ikki, men tá skip liggja, er tað ofta vegna manningartrot.

— o —

Eg veit ikki, hvat hatta er, men mamma stigur so varisliga á hatta, sum kundi tað verið ein landmuna.

Tryggingarsambandið FØROYAR

Føroya Kriggstrygging	 Tlf. 14590
Føroya Sjóváttrygging	 — 14590
Føroya Brunatrygging	 — 11098
Føroya Vanlukkutrygging	 — 11466

Vit tryggja

Bátar, skip, vørur, hús, innbúgv, akfer o. a.

Føroyingar eiga at tryggja í landsins egnu trygging.

sosialurin

— blað við meiningum